

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΝ ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΟΝ.

Εἰς τὴν οὕτω καλουμένην Διπλωματικὴν τέχνην, εἰς τὴν Ἱστορίαν, τὴν Τοπογραφίαν καὶ τὴν Γλώσσαν δὲν εἶναι ἴσως ἀνοφελὴς καὶ ἡ δημοσίευσίς τῶν Αὐτοκρατορικῶν Χρυσοβούλλων. Ἦδη λοιπὸν καταχωρίζομεν εἰς τὴν Ανθολογίαν ἐν τοῦ Πρεσβυτέρου Αὐτοκράτορος Ανδρονίκου, λαβθὲν ἐκ τινος ἀντιγράφου παρὰ τῷ Ἰππότη Ἀνδρέῳ Μουστοξύδῃ. Τὸ πρωτότυπον εἶναι εἰς Μερβανάαν καὶ σώζεται μεταξὺ τῶν κειμηλίων τοῦ ἐν Ἀθῶ Μοναστηρίου τοῦ Ἐπρωποτάμου. Ἐχει ἐπὶ κεφαλῆς, πρὸς τὸ ἀριστερὸν μέρος τὴν εἰκόνα τοῦ Ανδρονίκου Αὐτοκρατορικῶς ἡμφιεσμένου. Φέρει δὲ χρονολογίαν ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 6810, ἤτοι 1302 τοῦ Σωτηρίου ἔτους. Εἰς τὰ χρονικά τοῦ Γεωργίου Φραντζῆ ὑπάρχει ἕτερον Χρυσόβουλλον ὑπὲρ τῶν Μονεμβασιωτῶν καὶ ὁ Ἱστορικὸς τὸ ἀπεδίδει εἰς τὸν νεώτερον Ανδρόνικον. Ἀλλ' ἐπειδὴ αὗτος ἤρχισε νὰ βασιλεύῃ τὸ 1327, γίνεται ὄφλον ὅτι τὸ Χρυσόβουλλον, τὸ ὅποιον φέρει χρονολογίαν 6825, ἤτοι 1317 καθ' ἡμᾶς, πρέπει ν' ἀπεδοῦν εἰς τὸν πάππον του, ἤτοι τὸν πρεσβύτερον Ανδρόνικον. Κρίνομεν ἀνοφελὲς νὰ σημειώσωμεν ὅτι πολλὰ χωρία τοῦ Ἀντιγράφου διορθώσαμεν, ὅπου ἦσαν πρὸφανῶς ἐσφαλμένα.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩΙ ΤΩΙ ΘΕΩΙ ΠΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΡΩΜΑΙΩΝ.

Τῶν, ὅσα τῇ τοῦ κρείττονος μερίδι παρηγοσοῦν θεοφιλοῦς διαθέσεως καθ' ἑαυτὰς ἀφοσιωθέντων τε καὶ ἀνατεθέντων, ἀδικοπαστά τε καὶ ἀσυλα ἔραει, διαμένειν τε καὶ διατηρεῖσθαι, οἱ τε ἐξωτερικοὶ νόμοι καὶ οἱ καθ' ἡμᾶς τῷ ὄντι θεοὶ τε καὶ σεβασμοὶ, διακελεύουσι καὶ διαρρήδην θεσφίζουσι. Διὸ καὶ ἀφορήτοις ποιναῖς, κεφαλικῇ τε τιμωρίᾳ τοὺς Ἱεροσύλους καθυποβαλλεσθαι παρὰ παντός ἀσπεράνθη κριτηρίου, καὶ μάρτυς ἡμῶν ἀνεξαλειπτος παρὰ τῇ Θεῷ Γραφῇ (α) Ἀχαρ μὲν ὁ υἱὸς Ζαρᾶ ὁ τὴν ψιλὴν κεκλοφῶς, τὸ ἀνάθημα· ἐτι δὲ οὐκ ὀλίγοι παρὰ τοῖς τῶν ξοάνων ἔρησκευταῖς, καὶ πονηρῶν δαιμόνων λατρευταῖς, οὓς τινες οὐ τοῦ παρόντος καταλέγειν καιροῦ. Πᾶσα γὰρ θεοφιλὴς ψυχὴ ἢ τῶν τοιούτων αἰσθημένη ἀτοπημάτων, δεδειττομένη φρίκη συνέχεται, ὅτι ἐν τοῖς τάγμασι τῶν Ναζηραίων τοῖς τοῦ κόσμου μὲν ἀποταξάμενοις, τὸν δ' ἐλαφρὸν τοῦ Κυρίου ζυγὸν ἀραμένους, καὶ δικαιοσύνην πᾶσαν ἐκτελεῖν ἐπαγγελιομένους, τοιαῦτα τινὰ ἐνεργεῖται ἀδικήματα. Ταῦτα τοὶ ἡ Εὐσεβὴς ἡμῶν Βασιλεία βουλομένη τὰ ἀσεβήματα ταῦτα ἐκ μέσου ποιήσασθαι, τὸν παρόντα

(α) Ἰωῶς, Ἀχαρ υἱὸς Ζαρβῆ υἱοῦ Ζαρᾶ. Ἰησῶς Ν. Ζ. §. 18.

Χρυσόβουλλον ἐκδίδωσι λόγον δι' οὗ ἀκριβοῦνται μὲν προφανῶς
 τα τε κτήματα μετόχια τε καὶ τόπια· ἐτι δὲ καὶ περιορισμοὶ
 τῶν ὀρίων τῆς Σεβασμίας Μονῆς τῆς Ορθοδόξου ἡμῶν Βασιλείας
 τῆς ἐπικεκλημένης μὲν Ἐπροσοτάμου, τιμωμένης δὲ εἰς ὄνομα τῆς
 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἁγίας Σταυρώσεως, διὰ τὸν ἐν αὐτῇ πλοουτισμὸν
 τοῦ τιμίου Εὐλου· καὶ εἰς ὄνομα τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, διὰ
 τὸ τὸν χώρον αὐτὸν κληρὸν εἶναι τῆς ἁγίας Μητρὸς τοῦ Θεοῦ·
 καὶ εἰς ὄνομα τῶν Καλλινίκων ἀθλητῶν ἁγίων μου Τεσσαράκοντα,
 διὰ τὸ ἐν αὐτῇ τεθησαυρίσθαι πᾶντα τὰ τῶν μαρτύρων ἁγία
 λείψανα, παρὰ τῆς πρώτης κτητορίσσης αἰδίδιμου Βασιλοῦσσης
 Πουλχερίας τῆς παρθένου· καὶ γὰρ, διὰ παλαιγενῶν χρυσοβού-
 λων λόγων καὶ προσταγμάτων, Βασιλικῶν συγγελλίων τε καὶ φιλο-
 τιμήσεων Πατριαρχικῶν καὶ Ἀρχιερατικῶν ἀφιερωμάτων, κτήματα
 διάφορα ἐν διαφόροις τόποις κέκτηται, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ τὸ περὶ
 τῆ Ἱερισῶ Μετόχιον, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυ-
 ρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου, μετὰ καὶ ἐνός πύργου καὶ ἐτέ-
 ρων οἰκημάτων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς παροίκων τε καὶ προσκαθημέ-
 νων. Ἐτι εἰς τὸ χωρίον Γομάτου ἕτερον μετόχιον, μετὰ καὶ τῆς
 ἐν αὐτῷ ἐκκλησίας τῶν ἐνδόξων καὶ πανευφύμων Ἀποστόλων, καὶ
 ὧν αὐτὸ κέκτηται ἀμπελοχωραφίων τόπων. Ἐτι ἕτερον εἰς τὸ
 χωρίον Κουσιᾶς μετὰ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ τῆς πε-
 ριοχῆς καὶ νομῆς αὐτοῦ. Ἐτι ἕτερον μετόχιον Λογκὸν καλούμε-
 νον, τὰ δύο δηλονότι ὀλόκληρα παλαιοχώρια τοῦ Κοσκανᾶ καὶ
 τοῦ Σάρτη καλούμενα, ὧν ἡ περιοχὴ τούτων ἄρχεται ἐκ τῆς
 θαλάσσης, ἕως τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ ἐπικεκλημένης Ζυγός, ἐκ
 τοῦ Ἀρμενιστοῦ δηλαδὴ, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸ τοῦ Δαμιανοῦ κα-
 λούμενον σπήλαιον, κάκειθεν εἰς τὸν τοῦ ἀνωφερῆ, κάκ τούτου εἰς
 τὰς θεμονίας, κάκειθεν εἰς τὸν Ζυγὸν, κάκ τούτου εἰς τὴν Ἀρ-
 κουδοκέφαλον πέτραν, καὶ ἐκ ταύτης κατέρχεται εἰς τὸν χεῖμαρ-
 ρὸν καὶ τελευτᾷ περὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰς τὸν Μέγαν Πλατάνισον,
 ἔχων ἐντός τῶν βθέτων περιορισμῶν διάφορα οἰκήματα καὶ
 ἓνα πύργον καὶ μίαν ἐκκλησίαν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, μετὰ
 καὶ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ προσκαθημένων. Ἐτι ἕτερον με-
 τόχιον εἰς τὸν Ορμήλιον μετὰ καὶ ἐνός πύργου καὶ μιᾶς ἐκ-
 κλησίας καὶ διαφόρους οἴκους. Τὰ δὲ ὀροθέσια τούτου, τὸ κά-
 τθεν μέρος ἔχει τὴν θάλασσαν καὶ τὰ τρία χωρία, τὸ μὲν τοῦ
 ἁγίου Δημητρίου καλούμενον, τὸ δὲ Βατοπεδίου, καὶ τρίτον

Φελόνια· ἐν οἷς μετοχίοις ἄλλος τις τόπον οὐκ ἔχει οὐδὲ βήμα
 ποδός. Ἐτι δὲ καὶ εἰς τὴν νῆσον Θάσσον, εἰς τι χωρίον Θεολό-
 γος καλούμενον, ἐν μετόχιον μεθ' ἐνός ὀλοκλήρου ἐλαιῶνος. Ἐτι καὶ
 εἰς τὴν Νῆσον Νάξον, ἥτοι Ἀξίαν καλουμένην, ἐν μονῆριον τῶν
 ἁγίων ἐνδόξων μεγάλων μου μαρτύρων Τεσσαράκοντα μετὰ ἀμπε-
 λῶνων καὶ ἀγρῶν, ὡσεὶ μοδίων ἑπτακοσίων, καὶ σὺν αὐτοῖς ἐν
 κάθισμα, καὶ μίαν ἐκκλησίαν παρὰ τὴν θάλατταν τοῦ ἐν Ἀγίοις
 πατρός ἡμῶν Νικολάου τοῦ θαυματοργοῦ ἐν τῇ ῥηθείσῃ νήσω·
 πρὸς τούτοις κέκτηται διαφόρους ὑδρομυλῶνας ὀλοκαιρινούς εἰς
 διαφόρους τόπους· κατὰ τὸν Ὀβροχόν, δύο· εἰς τὸ Κοντογλύκο,
 ἓνα· εἰς τὸ τοῦ Συμεῶν, δύο· εἰς τὸν Κουσιάν, τὸ Ἀγγίδιον, ἓνα·
 εἰς τὰ Χουδιὰ, ἓνα· εἰς τὸν Βουλβόν, ἓνα· εἰς τὸ τοῦ Λαγκαδά,
 τρεῖς· ἕτερον μετόχιον εἰς Κασσάνδραν μετὰ μυλῶνων καὶ γῆς,
 ὡσεὶ μοδίων πεντακοσίων. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν συνόψει εἰς φανέρω-
 σιν ἀληθείας, οὕτω καταστρώθησαν ἐν τῷ παρόντι Χρυσοβούλλω·
 ἐν γὰρ τοῖς προεκδοθείσι δυσὶ χρυσοβούλλοις λόγοις, τὰ πλείω
 τούτων διώρισταί τε καὶ προδήλως ὀροθέηται. Ἐπει δὲ αὕτη
 ἡ Σεβασμία Μονὴ τῆς Βασιλείας μου ἀρχαιοτάτη καὶ πρεσβυγενής
 τῶν ἐν τῷ Ἄθῳ Μοναστηρίων καθέστηκεν, ἀκολούθως καὶ τὰ
 ὀροθέσια αὐτῆς πέρα τοῦ μετρίου ἐξετείνοντο· καὶ γὰρ εἰς τὰ
 αὐτῆς τόπια πολλὰ μοναὶ ἀνεκτίσθησαν. Καὶ ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν τι-
 χόντων παραχαράττωνται ὅρα αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες ἡ-
 μῶν, καὶ ἀδικῆται ἡ τῆς Εὐσεβοῦς ἡμῶν Βασιλείας σεβασμιωτάτη
 Ἁγία Μονή, καταστρωνύμεν ταῦτα ἐν τῷ παρόντι Χρυσοβούλλω·
 ἔτι δὲ καὶ ἐν τῷ Σεκρέτῳ τοῦ Γενικοῦ Λογοθέτου, καὶ προσέτι ἐν
 τῷ τῆς μεγάλης Σακέλλης. Προσάττομεν λοιπὸν ἵνα μηδεὶς ἔχη
 ἄδειαν ἀποσπᾶσαι τι ἐκ τῶν ἄνωθεν γεγραμμένων ἐν τῷ πα-
 ρόντι Χρυσοβούλλῳ, ἵνα μὴ ὑπόδικος γένηται τῷ αἰωνίῳ ἀναθέ-
 ματι. Εἰς γοῦν μόνιμον καὶ διηνεκὴ τὴν ἀσφάλειαν τῶν τε κτη-
 μάτων μετοχίων τε καὶ περιορισμοῦ ὀρίων τῆς ῥηθείσης Σεβασμίας
 Μονῆς τῆς Εὐσεβοῦς ἡμῶν Βασιλείας ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν Χρυ-
 σόβουλλος Λόγος τῆς Βασιλείας μου, καὶ ἐξεδόθη αὐτὸς κατὰ
 μῆνα Αὐγουστον τῆς νῦν τρεχούσης τρισκαιδεκάτης Ἰνδικτιωνός
 τοῦ ς' αἰ. οὐ ἔτους ἐνῶ καὶ τὸ ἡμέτερον, Εὐσεβὲς τε καὶ Θεοσφρό-
 βλητον ὑπεσημίνατο Κράτος.

Α Ν Δ Ρ Ο Ν Ι Κ Ο Σ Ε Ν Χ Ρ Ι Σ Τ Ω Τ Ω Θ Ε Ω Π Ι Σ Τ Ο Σ
 Β Α Σ Ι Λ Ε Υ Σ Κ Α Ι Α Υ Τ Ο Κ Ρ Α Τ Ω Ρ Ρ Ω Μ Α Ι Ω Ν Δ Ο Υ Κ Κ Α Σ
 Α Γ Γ Ε Λ Ο Σ Κ Ο Μ Η Ν Ο Σ Π Α Λ Α Ι Ο Λ Ο Γ Ο Σ .